

Verslag Netwerkgroep Teamleidersbijeenkomst F-ACT Jeugd

Van : Karin Bonouvrie

Aanwezig : Anja Schaafsma, Vera van der Sar, Agnes Brul (Triversum), Paul Koenders, Leo Lute, Menno Andringa, Karin Wassink (Jeugdriagg) Ellen Vermeulen, Anita de Reus, Bregje Renting, Steffie van Noort, Raymy Warta (Lucertis NH), Marijke van Lierop, Lian Verstegen (GGZ Oostbrabant), Charlotte van Vliet (De Jutters), Harrie Moorlag, Ans Horneman (Accare), Marcel Paulussen, Desiree Solberg (Mondriaan), Arianne Nelemans, Christi Telman (St. De Praktijk), Pjotr van Etten (GGZ Breburg), Saskia Wijga (GGZ NHN), Marian van Wasbeek (JUZT), Harry Lamberts, Marijke de Jong en Otto Kingma (GGZ Friesland - Kinnik) en Julia Crooijmans (Idris).

Afwezig m.k. : Spirit en Pro Persona

Status : vastgesteld 12 februari 2014

Datum en tijd : Donderdag 30 januari 2014 van 11.00-13.30 uur

Plaats : Trimbos Instituut (Kees Trimboszaal), Da Costakade 45 te Utrecht

1. Inleiding

Karin Bonouvrie, ondersteuner Platform F-ACT Jeugd, vraagt aan de collega's van Idris, GGZ Breburg en GGZ Friesland – Kinnik om zichzelf voor te stellen omdat hun organisatie vandaag voor de 1^e keer aanwezig is. Idris houdt zich bezig met de LVB-

problematiek en heeft 3 F-ACT teams. In het 3^e kwartaal van 2013 is een F-ACT Jeugdteam oost opgericht en in 2014 wil Idris in Tilburg starten.

GGZ Friesland – Kinnik gaat samenwerken met VNN en Jeugdhulp Friesland. Meldt dat er een vacature is voor psychiater die vooral verstand heeft van verslaving. Zijn bezig in Friesland in regio noord en zuid en zijn bezig met een noord- en zuidteam op te richten. Probeert F-ACT te integreren met Beschermd Wonen en heeft als opdracht gekregen om er 1 team van te maken. Bezig met opbouw in 1 pand en mogen meer fte's inzetten, zijn nog op zoek naar eigen identiteit.

GGZ Breburg heeft reeds diverse gecertificeerde FACT teams. GGZ Breburg heeft een zorggroep Jeugd en Jongvolwassenen. Zij hebben een samenwerkingsverband/convenant met JUZT waar een gezamenlijk FACT-jeugdteam mee opgesteld wordt. Een aantal juridische en financiële zaken zoals verschillende financieringsstromen dienen nog opgelost te worden. Het team zelf is al wel operationeel.

2. Presentatie 'Geweldloos Verzet in Gezinnen' door Leo Lute en Paul Koenders van Jeugdriagg

Leo Lute en Paul Koenders houden de presentatie en vragen aan de aanwezigen of er al op deze manier gewerkt wordt. Conclusie is dat Jeugdriagg als enige organisatie van Platform F-ACT Jeugd op deze manier werkzaam is.

De cliëntèle die Jeugdriagg heeft bestaat o.a. uit pubers die het gedrag tonen dat zij niets wil door dagen in bed te liggen, dwars zijn en pubers waar de ouders niet tegenop kunnen. Het boek 'geweldloos verzet in gezinnen' van auteur prof. Haim Omer is de leidraad van de cursus die enkele medewerkers van Jeugdriagg gevolgd heeft bij Lorentzhuis in Haarlem en welke ook gegeven wordt door RinoGroep. Het boek is geïnspireerd door Ghandi en Martin Luther King en omschrijft agressie en geweld binnen en buiten het gezin waardoor menig opvoeder, leerkracht en hulpverlener voor een dilemma wordt gesteld. Met regelmaat wordt gepleit voor een 'hardere' aanpak, maar escalatie ligt op de loer. Een effectief alternatief is te vinden in de basisprincipes van geweldloos verzet die Leo en Paul gaan uitleggen aan de hand van de powerpointpresentatie die voor hen gemaakt is. De presentatie wordt gestart met een fragment uit de film 'Ghandi' waarin Ghandi als vorm van protest identificatiepapieren verbrandt waardoor hij mishandeld wordt door de politie. Het fragment van Ghandi symboliseert duidelijk dat de mens steun nodig heeft van de omgeving en familie en dat supporters van belang zijn voor ouders met kinderen die onder behandeling zijn. De supporter kan rechtstreeks contact met het kind zoeken en een luisterend oor en adviserende rol bieden.

Het 2^e fragment van de film Ghandi laat een escalerend proces zien waarin Ghandi de wens uit om de negatieve cirkel stop te zetten en het niet verliezen van je eigenwaarde. In gezinnen moet inzichtelijk worden hoe dit proces stopgezet wordt, hier moet veel tijd aan besteed worden. De jeugd is cliënt maar de ouders vooral, men moet zich op hen richten en veel contact met de ouders hebben. De sheets van de escalatieproblemen zijn heel bruikbaar om aan de ouders te tonen. De jeugd hoeft niet bij de gesprekken aanwezig te zijn als de irritatie daardoor te hoog is, de ouders moeten wel open zijn over het aangaan van de gesprekken. De escalatieproblemen zijn onder te verdelen in symmetrische en complementaire escalatie. De symmetrische geeft de machtsstrijd tussen ouder en kind aan, hard tegen hard. De complementaire escalatie vertoont dat het kind al eisender wordt naarmate de ouders machtelozer staat of angstiger wordt. De verkeerde aanpak is het als ouders preken/zeuren, te lang van stof zijn, labelen (je bent altijd...), toekomst op negatieve manier voorspellen, meteen oplossingen aandragen, het kind niet laten experimenteren, oude koeien uit de sloot halen en naar emoties vragen.

De nieuwe aanpak is geïnspireerd door Ghandi en Martin Luther King dat ouders niet moeten opgeven/toegeven, uit het isolement moeten treden en de problematiek thuis met familie/bekenden moeten delen, betrokkenheid en zichtbaarheid bij de puber tonen

en het kind niet aanvallen en juist de provocaties weerstaan. De mantra 'ik laat me niet provoceren' voor de ouders is van groot belang. Veelal wordt het contact met het kind daarna positiever. De kern ligt bij het gedrag van de ouders, als die zich beter naar het kind toe gedragen, gaat het beter met de puber. Ouders moeten hun eigen patroon erkennen. Ouders moeten aan het kind laten merken dat ze het gedrag niet meer toestaan, de manier waarop dit gemeld wordt is cruciaal. Maar niet negatief reageren omdat het kind anders beloond wordt met eigen gedrag. Geen verwijt aan het kind maken. De rol van de ouders moet van klassieke (vluchtend of vechtend/machtstrijd) autoriteit naar nieuwe (geweldloos en verzet) autoriteit gaan.

Ouders kunnen laten merken dat ze weten dat het kind in nood zit en het probleem erkennen en dat er evt. tijd gegeven moet worden om na te denken. Vanuit de praktijk bleek dat een ouder soms ook baalt omdat zij als een cliënt behandeld worden terwijl het kind alle problemen veroorzaakte maar dat het uiteindelijk wel beter gaat en het dus goed is geweest. Het kost erg veel tijd om de werkrelatie met de ouders goed te hebben en ze als cliënt te zien en mee te leven. Soms is het heel moeilijk om ouders te overtuigen van deze manier van therapie en de mantra. Het eerste doel is om het patroon duidelijk te maken dat hulpverlener de ouders geen hoop kan geven maar dat er samen hard aan de slag moet worden gegaan om het contact met het kind en het gedrag van diegene te verbeteren. Thee aanbieden op kamer, uitnodiging wat te eten vanavond ondanks dat de situatie thuis erg moeilijk is, kan een kleine opening bieden.

De mythe om alles binnen het eigen gezin op te lossen moet doorbroken worden. Contact met de buitenwereld en de vuile was buitenhangen naar familie, burens, bekenden en bijv. de school, voetbaltrainer ed. is van groot belang, supporters zijn nodig in het leven van een puber en de ouders. De ouders kunnen ook aan het kind vertellen dat je als ouder wilt dat het goed gaat met hem/haar en daardoor hulp van buitenaf zoekt. Een organisatie moet sowieso de ouders complimenteren wat ze wel goed doen tov het kind, positief benaderen.

Ook moeten ouders overzichtelijk hebben wie de vrienden zijn, waar ze 's avonds rondhangen, telefoonnummers van vrienden en nabellen of ze daar zijn, hierdoor tonen ouders betrokkenheid, mede door af en toe een aardig smsje te sturen en mocht puber zeggen waar de ouder zich mee bemoeit kan de ouder aangeven dat hij/zij in de puber geïnteresseerd is. Ook als een kind het weigert om naar school te gaan moet een ouder volhouden en zeggen dat je hiermee doorgaat omdat je als ouder hier verantwoordelijk voor bent. Een discussie moet niet gewonnen worden door de ouder, maar er moet wel volgehouden worden. Het wordt wel lastiger als een 18+er niet meer thuiswoont, maar 18+ers die wel thuiswonend zijn kunnen op dezelfde manier worden aangepakt als de 18-ers. De ouder geeft aan de situatie weer terug te willen hebben toen alles thuis nog goed ging. Werken aan het herstel van de situatie is belangrijk. Ook moeten de ouders goed voor zichzelf zorgen, zich niet in een hoek laten drijven, zichzelf serieus nemen en geen slachtoffer van de situatie zijn.

Soms weigeren pubers hun ouders de toegang tot hun kamer omdat het hun territorium is. Hier moet wel aan voorbij gegaan worden ivm veiligheid van de puber, aankondigen dat je als ouder over 10 minuten weer komt en bijv. thee mee nemen. Een puber heeft wel privacy nodig, dus eerst een klop op de deur voordat je binnengaat is noodzakelijk. Soms wil een ouder niet de kamer van de puber binnenkomen ivm de privacy, maar Jeugdriagg laat duidelijk merken dat het om de veiligheid van het kind gaat dat dit doorbroken moet worden.

Stap 1

Bij het 1^e contact met de ouders moeten zij hun prioriteiten stellen met welke gedragsproblemen van hun kind zij moeite hebben. Symbolisch worden er 3 emmers/manden gegeven en in de 1^e emmer mogen de problemen gedeponeerd worden

die vallen onder: lastig, ergerlijk gedrag, maar niet ernstig en niet frequent voorkomend en/of passend bij de leeftijd. In de 2^e emmer mogen problemen die wel belangrijk zijn, maar niet urgent en bij een beter wordende relatie bespreekbaar worden en in de 3^e emmer komt het probleemgedrag dat de ontwikkeling ernstig bedreigt wat je als ouder niet langer tolereert en niet kan/wilt negeren. Deze problemen worden besproken met de hulpverlener.

Stap 2

De ouders schrijven een aankondiging die start met een positieve opening, dat de ouders zelf anders zullen reageren en waarin concreet benoemd wordt waartegen de ouder zich verzet en waarin de supporters benoemd worden. De aankondiging eindigt met een liefdevolle slotzin. Deze aankondiging wordt uitgebreid besproken met de hulpverlener voordat deze aan het kind wordt voorgelezen. Dit voorlezen wordt bij voorkeur op de kamer van het kind gedaan in evt. gezelschap van de andere ouder of supporter of hulpverlener die op de gang kan wachten mocht de ouder zich hierdoor veiliger voelen. Met de hulpverlener wordt afgesproken wanneer, waar en hoe de aankondiging gedaan wordt. Proberen te voorkomen dat de aankondiging agressie opwekt.

De aankondiging moet kort en krachtig zijn en vooral aangeven wat je als ouder niet accepteert.

Stap 3

Een Sit-in organiseren waarbij de ouder (en evt. supporter(s)) 0,75 min tot 1 uur op de kamer van het kind aanwezig is. Het is lastig om ouders hiervoor enthousiast te maken. Hoewel de praktijk toont dat de pubers vaak relaxt en verbaast zijn en geen agressie tonen. De sit-in moet gebeuren als het ongewenst gedrag uit de aankondiging toch verschenen is, maar niet direct ivm escalatie, de situatie moet rustig zijn in huis. Korte redenen geven dat je als ouder in de kamer komt en het kind moet de oplossing geven. Op een positieve manier melden dat je geen oplossing gehoord hebt, maar hem/haar wel hebt zien nadenken en er op terugkomt.

3. WVVTK

De volgende teamleidersbijeenkomst wordt in april 2014, datum nog nader te bepalen, gehouden. Karin Bonouvrie vraagt aan de aanwezigen welke organisatie dit op zich wil nemen. Mondriaan wil eind 2014 de inhoud van de organisatie van een teamleidersbijeenkomst of themabijeenkomst op zich nemen. GGZ Oostbrabant geeft aan het onderwerp 'KOPPproblematiek' (= Kinderen van Ouders met Psychische Problemen) te willen gebruiken voor een bijeenkomst en zullen dit intern bespreken of dit gaat lukken of in april of in september. Anita de Reus van Lucertis NH vraagt bij Brijder na of zij kunnen helpen aan een presentatie over medicatie/gebruik e.d. Zowel Marijke van Lierop van GGZ Oostbrabant als Anita de Reus komen er bij Karin op terug.

Naschrift: in april organiseert GGZ Oostbrabant de bijeenkomst.

Aantal gestelde vragen door de aanwezigen:

- Afgevraagd wordt bij een bepaalde casus in een organisatie wanneer een kind te weinig positie in het gezin heeft en zijn/haar dagritme totaal andersom leeft hoe dit aangepakt moet worden. Leo en Paul raden dezelfde aanpak aan, het kind moet de oplossing aandragen waardoor zijn positie binnen het gezin duidelijker wordt.
- Is het IQ van de ouders en jongeren ook afhankelijk van het succes? Nee er zit geen grens aan, maar de ouders moeten wel het probleemgedrag kunnen onderscheiden zoals stap 1 'de emmers'.
- Hoe gaat het met ouders in een vechtscheiding die niet meer op 1 lijn zitten? Is inderdaad complex, uiteindelijke doel is dat de ex-partner gedooft en niet meer saboteert waardoor de situatie met het kind vooruitgaat.
- Wat als de ouders een ziektebeeld hebben? Ja, dat is afhankelijk voor het succes waardoor soms een gedeelte van de cursus/therapie maar kan worden toegepast op dit gezin.

- Mogen wij de powerpointpresentatie ontvangen? Leo laat naderhand weten dat de presentatie alleen voor intern gebruik is, deze mag niet digitaal verspreid worden. Anita de Reus en Karin Bonouvrie hebben dan ook het verzoek ontvangen om deze te deleten uit hun mailbox.
- Kunnen wij de getoonde brochures kopen? Leo laat naderhand aan Karin weten dat deze via Frank.VanHolen@opvang.be geregeld kunnen worden. Elke organisatie dient zelf met Frank van Hoen contact te leggen, dit wordt niet centraal geregeld.
- Is het gehele team van Jeugdriagg getraind? Er zijn 4 medewerkers van 1 team getraind. Deze methode is net als FACT Jeugdwerk heel systematisch.

4. Sluiting

De bijeenkomst wordt om 13.20 uur beëindigd en iedereen wordt bedankt voor zijn/haar inzet.

	Acties		Wie
1.	Teamleider/themabijeenkomst april 2014		GGZ Oostbrabant
2.	Teamleider/themabijeenkomst september 2014. Via Anita de Reus van Lucertis NH		Brijder
3.	Naambordjes meenemen naar vergaderingen		Allen
4.	In 2014 bijeenkomst over 'jongerenloket' organiseren		Lucertis?
4.	Teamleiders/themabijeenkomst eind 2014		Mondriaan
5.	Actief instellingen bezoeken om jezelf als F-ACT Jeugd organisatie op de kaart te zetten.		Allen